

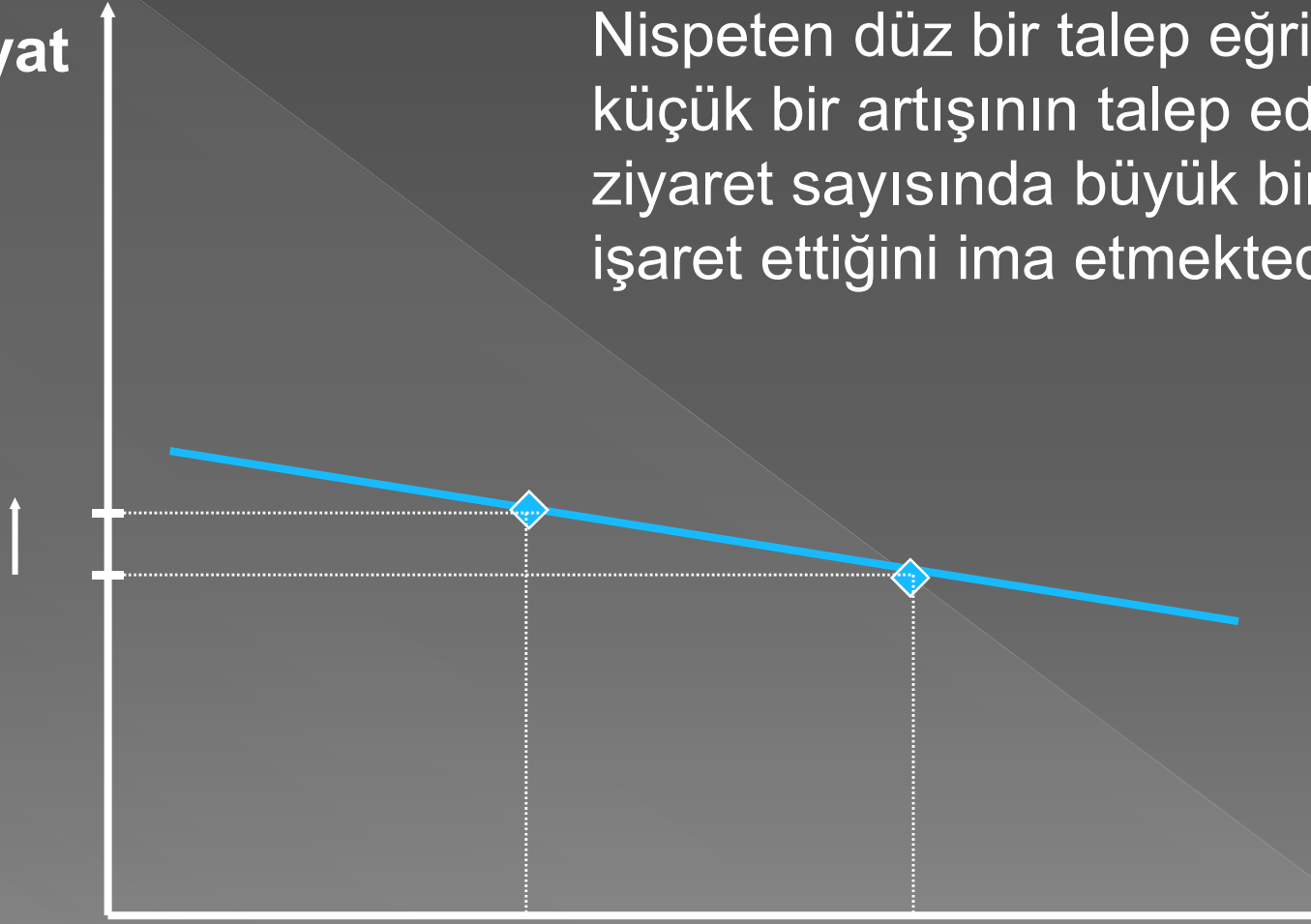
Bölüm 9: Sağlık Hizmetleri İçin Esneklikler ve Sağlık Harcamaları

Sağlık Ekonomisi

Esneklikler

Fiyat

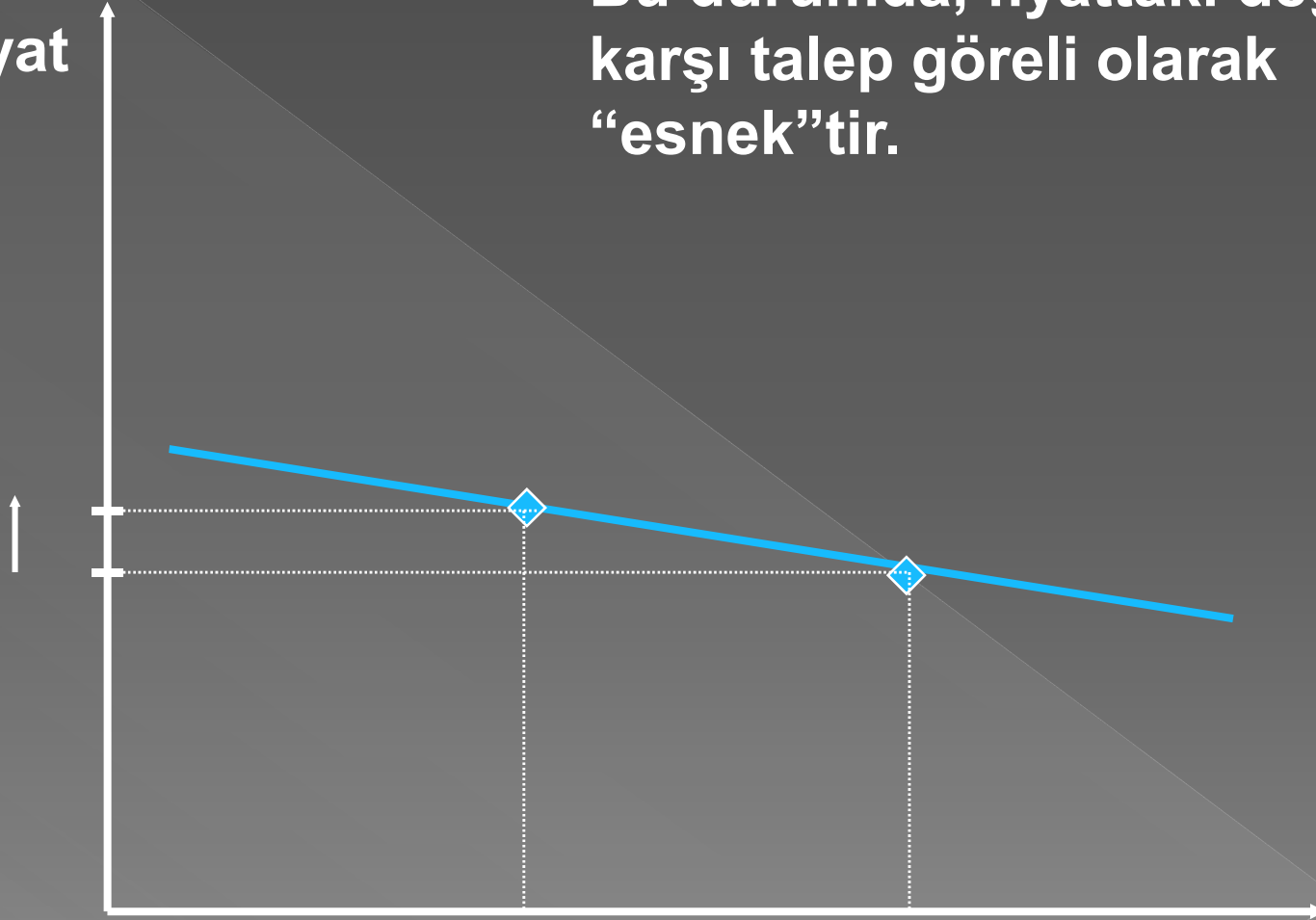
Nispeten düz bir talep eğrisi, fiyatın küçük bir artışının talep edilen ziyaret sayısında büyük bir düşüşe işaret ettiğini ima etmektedir.

Esneklikler

Bu durumda, fiyattaki değişime karşı talep görel olarak “esnek”tir.

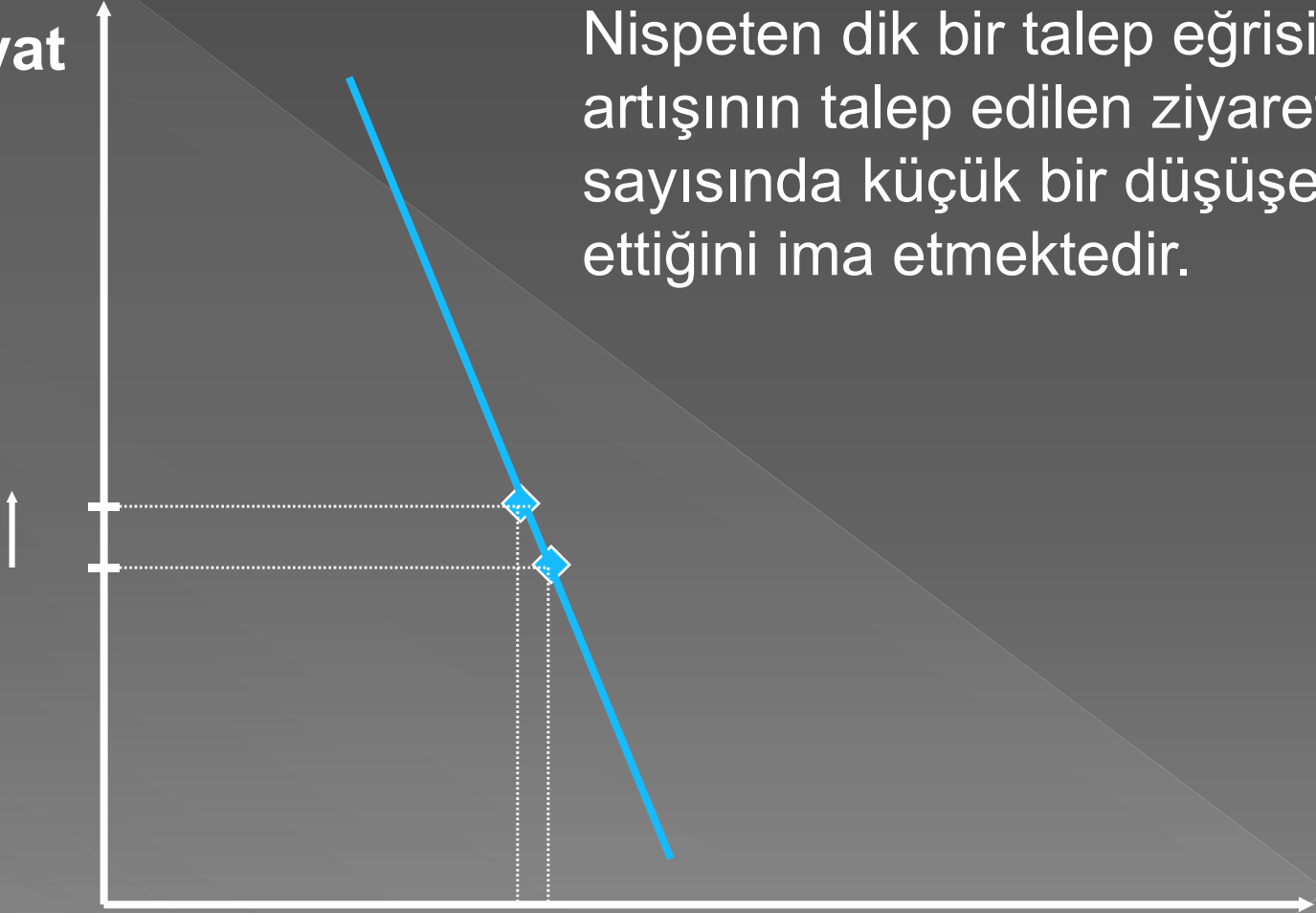
Fiyat

Ziyaret sayısı

Esneklikler

Fiyat

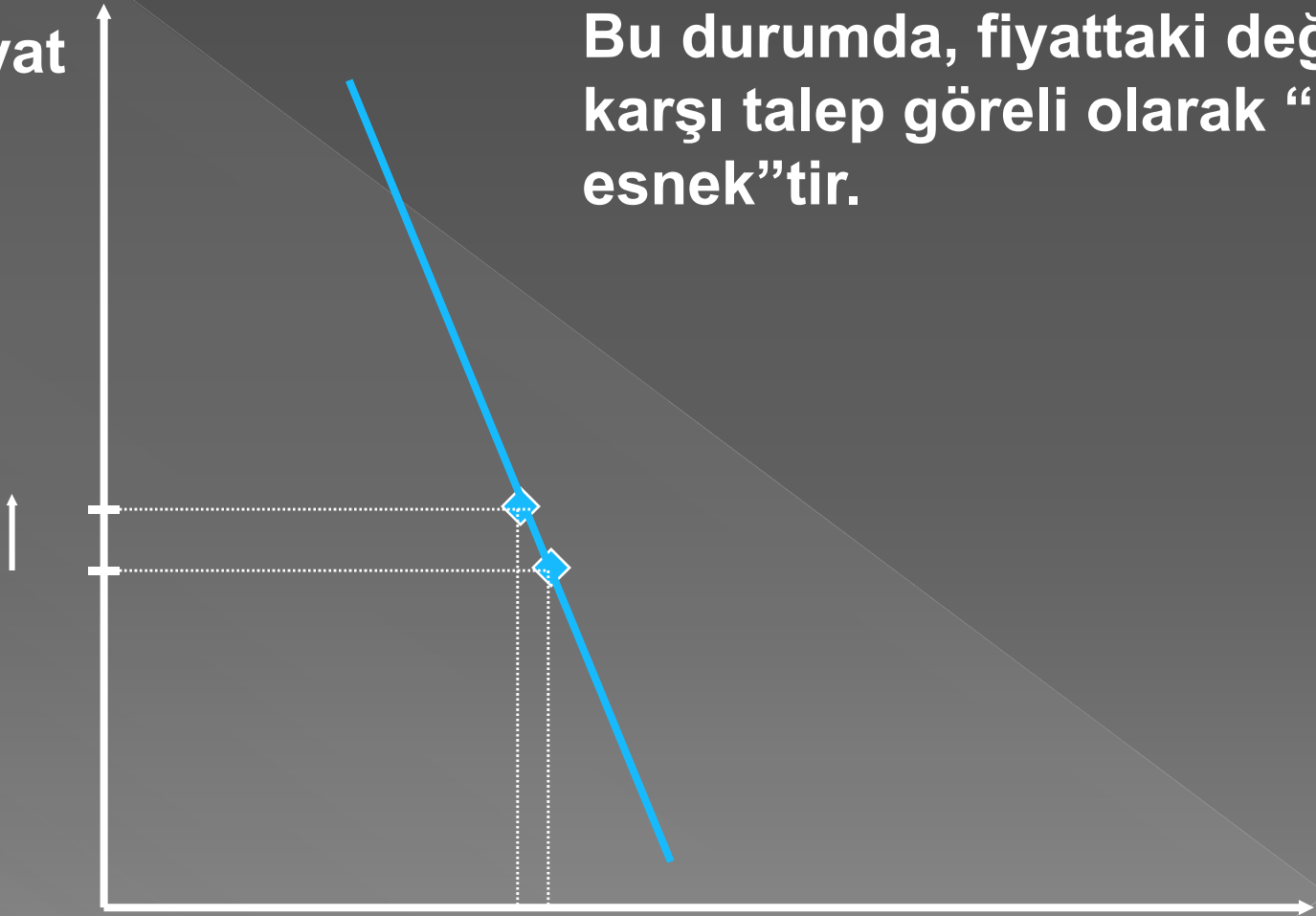

Ziyaret sayısı

Esneklikler

Fiyat

Bu durumda, fiyattaki değişime karşı talep görel olarak “katı esnek”tir.

Esneklikler

- Fiyattaki değişikliğe karşı talebin fiyat *esnekliğini* ölçmek için bir yöntem gerektirmektedir.
- Daha genel olarak, *esneklik* bağımsız bir değişkendeki değişime karşı talep edilen miktarın tepkisini ölçer.
- Esneklikler bu tepkiyi *oransal* olarak ölçer.

Esneklikler (devam)

○ Talebin fiyat esnekliği:

$$E_D = \frac{\% \Delta Q_D}{\% \Delta P} = \frac{\text{talep edilen miktardaki } \% \text{ değişme}}{\text{Fiyattaki } \% \text{ değişme}}$$

- Örnek: Eğer doktor ziyaretlerine olan talebin fiyat esnekliği $-.6$ ise, fiyatta $\%10$ 'luk bir artış doktor ziyareti talebinde $\%6$ 'lık bir azalmaya sebep olacaktır.

○ Esneklikler ölçekten bağımsızdır.

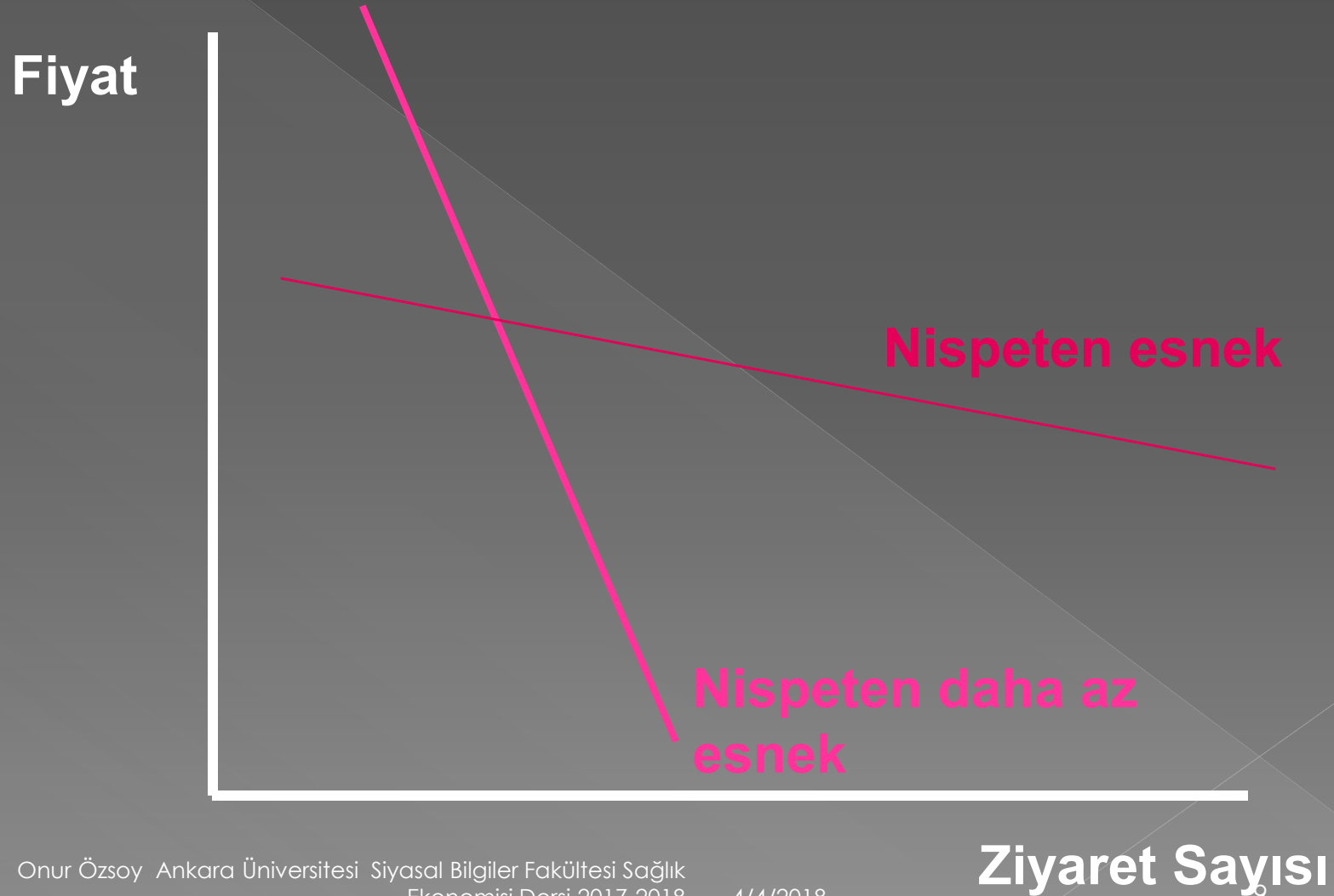
- > Farklı birimlerde tüketilmelerine rağmen doktor ziyaretlerine olan talebin fiyat esnekliği ile gündüz bakım evlerine olan talebin fiyat esnekliğini karşılaştırabiliriz.

Esneklikler (devam)

- E_D nin negatif olması beklenir. Bu sebeple, talebin fiyat esnekliği her zaman mutlak değer olarak ifade edilir.
- Eğer $0 < |E_D| < 1$ ise talep eğrisi *esnek değildir*
- Eğer $1 < |E_D| < \infty$ ise talep eğrisi *esnektir*

Daha Esnek Talep Talep Eğrisinin Daha Yatık Olması Anlamına Gelir

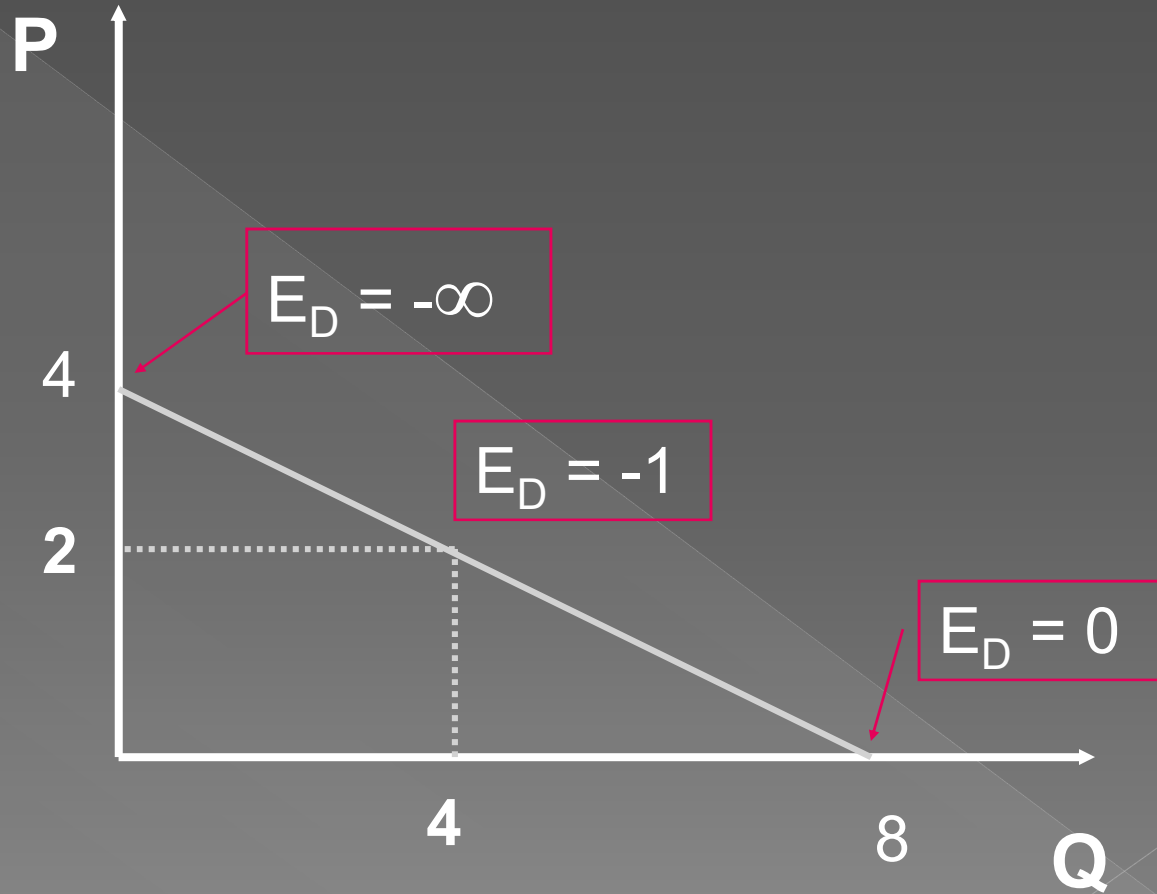

Esneklikler (devam)

$$\frac{\% \Delta Q_D}{\% \Delta P} \equiv \frac{\Delta Q / Q}{\Delta P / P} \equiv \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P}{Q}$$

- talep eğrisi ile ilgili formül verildiğinde, talep eğrisi üzerinde herhangi bir fiyat ve miktar bileşimi için talep esnekliği hesaplanabilir.

Bazı özel durumlar hariç, talep eğrisi üzerinde farklı noktalarda E_D farklıdır

Talep eğrisi: $Q = 8 - 2P$

Onur Özsoy Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Sağlık
Ekonomisi Dersi 2017-2018

4/4/2018

11

Esneklikler (devam)

- Talebin gelir esnekliği:

$$E_Y = \frac{\% \Delta Q_D}{\% \Delta Y} = \frac{\text{talep edilen miktardaki } \% \text{ değişme}}{\text{Gelirdeki } \% \text{ değişme}}$$

- Örnek: Eğer doktor ziyaretine olan talep esnekliği .1 ise, gelirdeki %10'luk bir artış doktor ziyaretine olan talebin %1 artmasını sağlayacaktır.
- Bir çok tıbbi hizmet için, E_Y pozitiftir.

Esneklikler (devam)

○ Talebin çapraz fiyat esnekliği:

$$E_C = \frac{\% \Delta Q_X}{\% \Delta P_Z} = \frac{\text{X' ten talep edilen miktardaki \% değişme}}{\text{Y malının fiyatındaki \% değişme}}$$

○ Örnek: Eğer, Advil'e karşı Tylenol'a olan talebin fiyat esnekliği 1.5 ise, Tylenol'un fiyatındaki %10'luk bir artış Advil'e olan talebi %15 atırır.

- > Tamamlayıcı mallar için E_C negatiftir.
- > İkame mallar için E_C pozitiftir.

Esneklikler

👉 Sağlık sektöründe çalışan yöneticiler için talebin fiyat esnekliği toplam hasılatı belirlemek için önemlidir.

$$TR = PQ_D$$

- Talep teorisi bize şunu söyler $P \uparrow \Rightarrow Q_D \downarrow$

Eğer tıbbi hizmetlere olan talep esnek değilse, fiyat yükseliyorsa, bu durumda

$$|\% \Delta Q_D| < |\% \Delta P| \text{ dir ve}$$

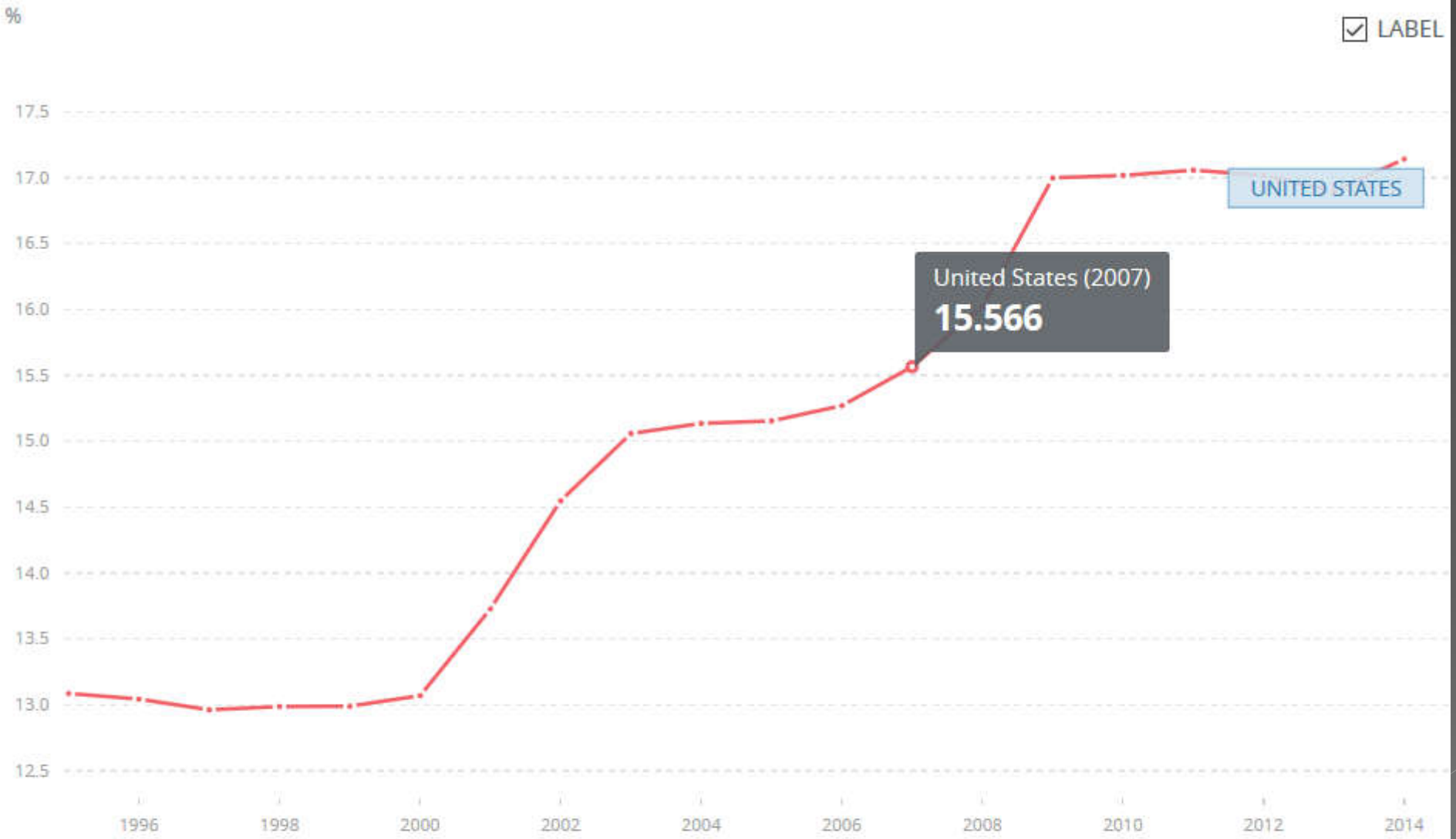
⇒ Talep esnek değilse, fiyat yükseldiğinde toplam hasılat yükselir.

Sağlık Harcamaları

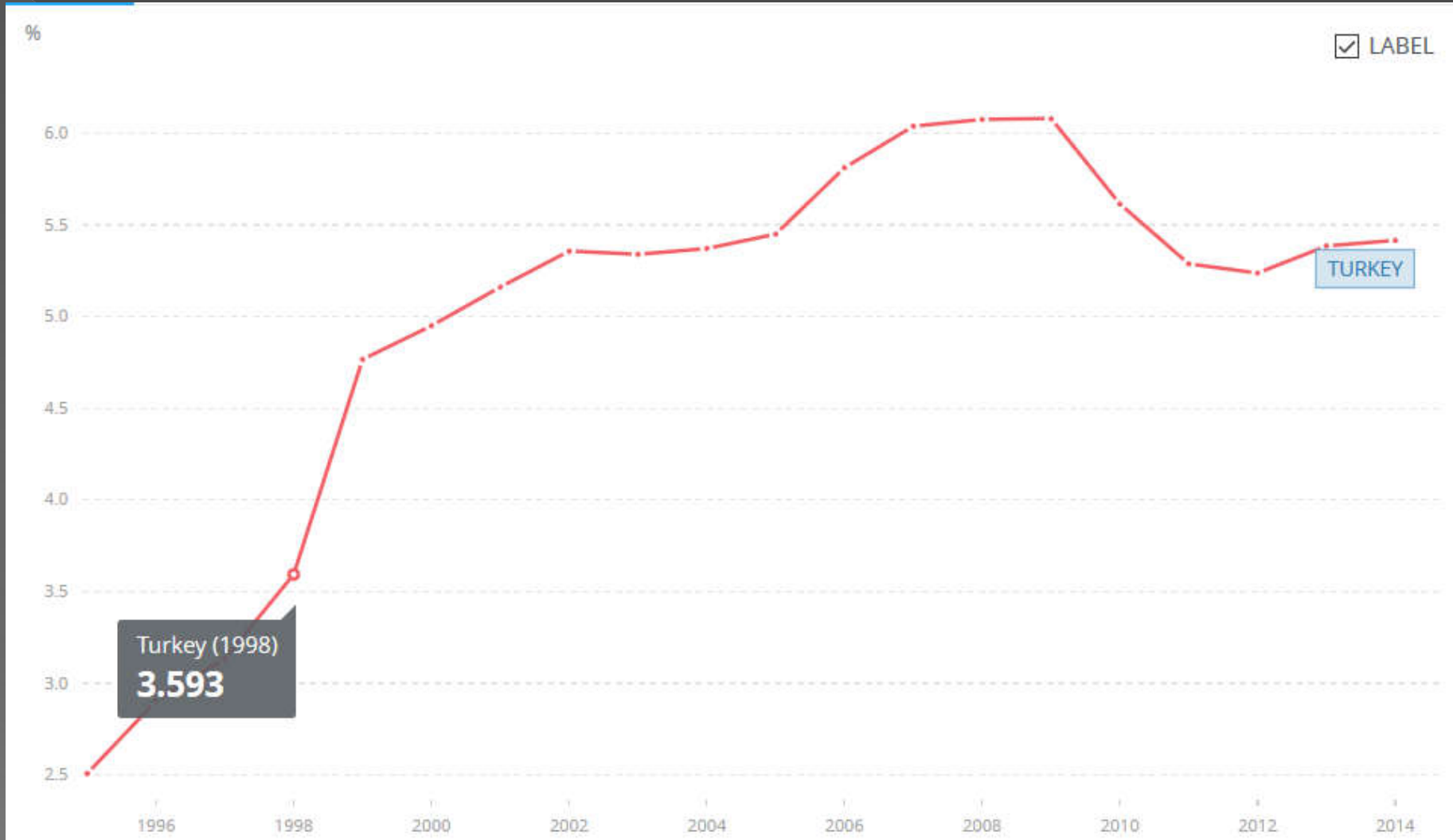
$$\text{Harcama} = P \times Q$$

- Sağlık harcamaları artıyor ancak beraberinde sağlıkta iyileşiyor.
- Ekonominin bütünü büyümekte, bu sebeple % olarak GDP'den sağlık hizmetleri için ayrılan pay aynı düzeydedir.

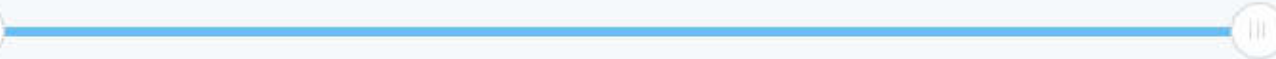

1995 - 2014

1995 - 2014

Hizmet sunucularına göre sağlık harcamaları, 2012-2013

(Milyon TL)

	2012				2013			
	Toplam	%	Genel devlet	Özel sektör	Toplam	%	Genel devlet	Özel sektör
Toplam sağlık harcaması	74 189	100,0	58 785	15 404	84 380	100,0	66 228	18 162
Carl sağlık harcaması	70 288	94,7	55 648	14 640	79 702	94,4	62 447	17 255
Hastaneler	36 088	48,6	29 809	6 479	41 786	49,6	34 095	7 809
Evdde hemşirelik bakımı	2	0,0	-	2	2	0,0	-	2
Ayakta bakım sunanlar	10 125	13,6	7 718	2 407	10 807	12,8	7 978	2 830
Perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunanlar	19 106	26,8	14 492	4 614	21 230	26,2	15 742	5 489
Halk sağlığı programlarının sunumu ve yönetimi	2 548	3,4	2 548	-	3 187	3,8	3 187	-
Genel sağlık yönetimi ve sigorta	345	0,5	194	151	312	0,4	207	106
Sınıflandınlamayan diğer kategori	2 077	2,8	1 090	987	2 398	2,8	1 258	1 140
Yatırım	3 901	5,3	3 137	764	4 688	5,6	3 781	907

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermemeyebilir.
- Diğer yoktur.

Sağlık harcamalarına ilişkin temel göstergeler, 2012-2013

	2012	2013
Toplam sağlık harcaması		
Milyon Türk Lirası (TL)	74 189	84 390
Milyon ABD Doları (\$)	41 173	44 317
Kişi başı sağlık harcaması		
Türk Lirası (TL)	987	1 110
ABD Doları (\$)	548	583
Toplam sağlık harcamasının gayri safi yurtiçi hasılaya oranı (%)	5,2	5,4
Genel devlet sağlık harcamasının toplam sağlık harcamasına oranı (%)	79,2	78,5
Hanehalkı sağlık harcamasının toplam sağlık harcamasına oranı (%)	15,8	16,8